

ХУЪРУЪН МАЙИШАТДИН КЪУЛЛУГЪЧИЙРИН ЮГЪ МУБАРАКРАЙ!

13-октябрдиз РФ-да хуъруън майишатдин къуллугъчийрин Югъ къейдна. Хуъруън майишатди Ахцегъ райондин экономикада гъамиша къетген чка къазвайди я. Алай вахтунда и хиле алай аямдин кIвенкIвечи технологи-яр кардик кутазва, багълар ва гъайванрин нехирарни суъруъяр арадал хжизва. Чина цийи производвояр арадал гъуниз инвестицияр ахъайзава, чни кIвалах башламишзавай фермеррин тереф хуънин рекъай программа уьмуърдиз кечирмишзава. Хуъруън майишатдин хилез ахъайзавай инвестицияри кIвалахдай цийи чкаяр тешкилуниз, хуърерин агъалийрин агъваллувал хкажуниз къуллугъун лазим я. За хуъруън майишатдин хилен вири къуллугъчийриз чпин пешекар-вилини сувар риклин сидкьидай мубаракзава.

«Ахцегъ район» МР-дин къил О.М.АБДУЛКЕРИМОВ

РАЙАДМИНИСТРАЦИЯДА СОВЕЩАНИЕ

ГЪУЪРМЕТДИН ГРАМОТАЯР ГАНА

Даш АЛИЕВ

15-октябрдиз райондин активдин нубатдин совещание Ахцегъ муниципалитетдин къил Осман Абдулкеримован регъбервилик кваз къиле фена. Сифтегъан гаф рахана, йикъан месэля-яр раиж авурдалай къулухъ, ада налогар кIвалгунин гъакъиндай гаф райондин экономикадин отделдин начальник Мегъамед Касимоваз гана.

- Октябрдин вацран тапшуругъар эменнидай 32% ва чилин налогдай 68% къилиз акъуднава. 25-октябрдалди вири СП-ри чпин планар 100 процентдин тамамарна кIанда, - таъкимарна ада.

- Райондин регъбер Осман Магъмудовича къейд авурвал, алай вахтунда Гъукуматди чкайрал гъвечи ва юкъван дережадин бизнес артмишун патал карчийриз пулдин ва меслятрин куьмекар гузва. Гъа и ва хуърер аваданламишунин гъакъиндай РД-дин ва РФ-дин махсус программийрик акагун патал 21-октябрдалди райадминистрациядиз герек документар вахкунин чарасузувал ава.

Ахпа райондин къили районгъ-лийриз муаллимрин ва хуъруън майишатдин работничрин алагай суварар риклин сидкьидай мубарак авуналди, са жерге муаллимринви хуъруън майишатдин зегъметдин векилрив яргъал йисарин гъакъисагъ зегъметдай ва райондин 90 йисан юбилейдихъ галаз алакьалу яз, Ахцегъ муниципалитетдин къилин патай Ахцегърин 1-нумрадин школадин тежрибалу муаллим Заида Гъасановадив, Чеперин хуъруън школадин муаллим Мегърибан Абдулгъалимовадив, Фиярдин школадин муаллим Рагъимхан Алимегъамедовав, Ялахърин школадин тежрибалу муаллим Динямудин Менафовав Чухсагъулвилин чарар ва Хкемрин школадин муаллим Майя Гъажиевадив, «Солнышко» тIвар алай аялрин бахчадин тербиячи Айисат Гъаевадив, Хуъруърин СОШ-дин муаллим Раиса Демировадив ва Ахцегърин 2-нумрадин ДЮСШ-дин директор Роман Ильясовав РД-дин образованидин илимдин Министерстведин Гъуърметдин грамотаяр вахкана.

Хуъруън майишатдин производствонин чешнелу векилар тир Фирдин Мисриханов (Агъасиеван тIварунихъ галай СПК-дин председател), Рамиз Сулейманов («Луткунский» СПК), Аким Ризаев (Фатагъован тIварунихъ галай колхоз), Гъейбет Ризаев («Бере-кат» СПК), Темир Балагъаев («Булах» СПК), гъакI хуси майишатрин руковидетлар тир Абдулхалик Мурадов, Саид Къарибов Ахцегъ муниципалитетдин Гъуърметдин грамотайриз лайихлу авуна.

Совещанидал райондин образованидин идараяр хъуьтIуъз гъазурлухвилин, 17-октябрдиз райадминистрацияда агъсакъалрин Советдин заседание тешкилуниз, 21-октябрдиз РДК-дин залда Лезги театрдин тамаша къалур-завайвилин (билет – 200 манат) ва бязи маса месэляйризни дикъет гана.

№42 (8699), арбе

12+

ЩИШИ ДУЪНЪЯ

16-октябрь, 2019-йис. Газет гъафтеда садра акъатзава.

Къимет 10 манат

**АХЦЕГЪ РАЙОНДИН – 90 ЙИС
ПАКАДИН ЙИКЪАХЪ
ИНАНМИШ Я**

Алай йисан 5-октябрдиз Ахцегъ район тешкилайдалай инихъ 90 йис тамам хъунин юбилейдин шадвилерик «Ахцегъ район» МР-дин къил О.М.Абдулкеримова авур доклад.

Гъуърметлу Ахцегъ райондин агъалияр! Играммугъманар ва юбилейдин шадвилерин иштиракчийр! Къе чна Ахцегъ райондин тарихда лишанлу югъ къейдзава. Район Дагъустан Республикадин къурулушда тешкил хъайидалай инихъ 90 йис алатнава. И девирда Ахцегъ район кIвенкIвечибурун жергейриз экъечIна, машгъур хъанва. Им зурба пагъливанрин, багъманчийрин, чIехи инсанрин, тIвар-ван авай духтуррин ва алмирин, бажарагълу артистрин ва кар алакьдай ксарин къетген жуьредин къеб я. Абурукай гъар сада райондин экономика мягъкемаруник ва вилик тухуник аквадай хътин пай кутуна, райондин тIвар машгъурна. Къе районгъэгийрин рикIер райондин девлетлу тарихдин ва къенин йикъан цуьк акъуднавай девирдин гъакъиндай дамахдин гъиссерив ацIанва. Ихтияр це заз райондин Собранидин, администрациядин ва къилди жуван патай чи районгъэгийриз и сувар мубаракдай. Къуй Ахцегъ райондихъ ислъгъвал ва саламатвал, жележгдани вилик финин ва цуьк акъудунин, цийи производвояр, кIвалахдай алава чкаяр яратмишунин ва агъалийрин агъваллувал хкажунин кIвалахра агалкъунар хъурай!

Чи юбилейдин серенжемда Дагъустан Республикадин Къилин ва Гъукуматдин делегацияди иштиракзава. Ингъе абур: РД-дин Гъукуматдин Председателдин заместитель Рамазан Жафаров, общественный по политический деятель Имам Яралиев, республикадин Къилин ва Гъукуматдин администрациядин руководителдин заместитель Текрар Агъмедов, эменни-малдин ва здравоохранениедин министрар тир Агъарагъим Къагъиргъажиевни Жамалудин Гъажибрагъимов, РФ-дин Госдумадин депутат Абдулмажид Магъарамов, РД-дин Халкъдин Собранидин депутат Рафик Аслан-

бегов, Дербент, Докъузпара, Рутул, Сулейман Стальский районрин къилер тир Фуад Шихиев, Агъмед Агъмедов, Ибрагъим Ибрагъимов, Нариман АбдулмутIалибов, машгъур скульптор Шариф Шагъмарданов, илимрин докторар, профессорар Эмирбег Эмирбегов, Замир Закарияев ва маса ксар. Абурулай гъейри, серенжемда гъакI республикадин телевиденидин, прессадин векилри, гъуърметлу инсанри, алмирин, интеллигенциядин векилри иштиракзава. Абур чиниз чакъ галаз шадвал паюн патал аганва.

Юбилейди чаз, сифте нубатда, элкьвена къулухъ килигдай, район арадал агай рекъиз, адан агалкъунриз къимет гудай мумкинвал гузва. Гила заз чи крайдин тарихдин гъакъиндай куьрелди суьгъбетдай ихтияр це.

Ахцегъар Дагъустандин виридалайни къадим хуърерикай сад, вичин тарих тамамвилелди чир тавунвай ва яшар 3000 йисалай алатнавай Дербентдин гъвечи стха я. Гъа икъван яшар Ахцегърин крайдихъни ава. Хейлин вахтара ам гъар жуьре уьлквейрин къурулушрик квай. 19-асирдин машгъур этнограф Николай Ханькова Ахцегърин ва къунши хуърерин къадим имаратрин къванерал ва цларал алай эпиграфиядин кхьинар ахтармишайдалай къулухъ кхъейвал, Дагъустандин амай чкайрин вилик Самурский округдин куфический кхьинрин памятникрин артухвилли ачухдиз къалурзавайвал, ина, аквадай гъаларай, арабрин чIал кардик акагна. Арабрин ва исламдин куьмекдалди чи атабубайри савадлувал къачуна, мискIинрин гъайбатлу дараматар хкажна, Къуръан ва маса литература кхьин хъууна, чпихъ авай илим ва образование вилик тухвана.

Вич арадал агай саки 2,5 агъзур йисан девирда Ахцегърин хуъруън тIвар са шумуд сеферда дегишна. Иниз Кавказдин Албанияда Тури, персар авайла Шагъ-бани, арабрин вахтунда сифте Кандушкент, 10-асирдилай лагъайтIа, Ахцегъ лугъзувай. 1839-йисуз урусрин генерал Головина Къубадин востание баъмишна, Ахцегърин къеле эцигна ва центр Ахцегърин хуър яз Самурдин округ яратмишна. Адан сифте начальниквиле князь Орбелиани тайинарна. Самурдин округдин сифте къази тIвар-ван авай шаир, арифдар ва дипломат, вичин

**ЗУЛУН ПРИЗЫВ
БАШЛАМИШНАВА**

Рафик МЕГЪАМЕДОВ,
РД-дин Ахцегъ, Рутул ва Докъузпара районрин военный комиссар

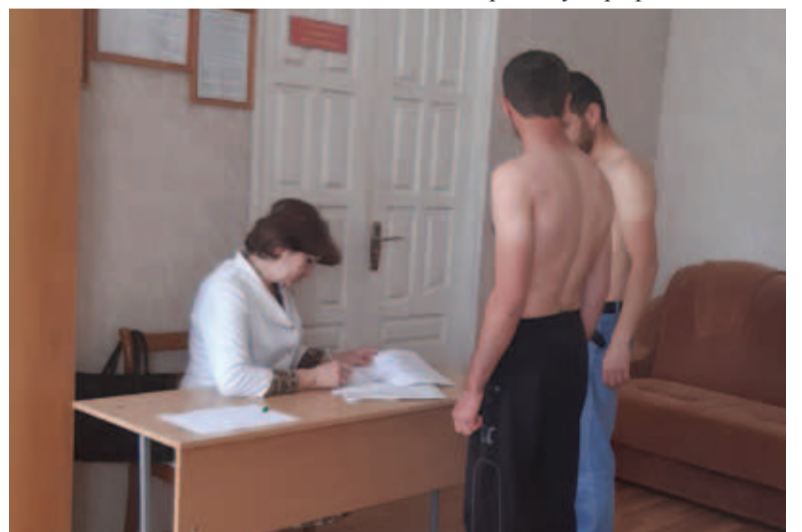
1-октябрдилай райондин призывдин комиссияди вичин кIвалах башламишнава. Жегъилриз аскервилин къуллугъдиз эвер гунин рекъай серенжемар алай йисан 31-декабрдалди давам жеда. Жегъил гадайриз аскервилин къуллугъдиз эвер гун 1998-йисан 28-мартдиз къабулнавай «Аскервилин къуллугъдин ва аскервилин мажбурнамайрин гъакъиндай» РФ-дин 53-нумрадин Федеральный закондин, РФ-дин Президентдин Указдин, РФ-дин Оборонадин Министрдин буйругъдин бинедаллаз тешкилзава. Призывдин серенжемар тешкилул патал «Ахцегъ район» МР-дин къилини къарар акъуднава. Ана важиблу метлебдин и кампания къиле тухунин асул терефар къейднава.

Призывдин комиссиядик муниципальный райондин администрациядин, РУО-дин, къенепатан крарин отделдин, ЦЗН-дин, райадминистрациядин жегъилрин крарин ва спортдин рекъай от-

ди ДОСААФ-дин автошколяар къуьтагънавай жаванар кутазва. Аскервилин къуллугъ тамамарун патал чи призывникар уьлкведин гъар жуьре пипериз ва Яракьлу Къуватрин вири жуьрейриз рекъе твазва. Аскервилин къуллугъ ийиз физвай жегъилрихъ ахлакъдинни карчивилин къакъан ерияр ва абур сагълабур хъун чарасуз я.

Чкадилай призывникрин командаяр махсус графикдин бине-

делдин, райондин агъсакъалрин Советдин, аскеррин бубайрин Советдин ва «Юнармиядин» чкадин отделенидин штабдин векилар ква. Призывдин ва медицинадин комиссияр чпихъ аскервилин къуллугъдиз эверуникай вахтуналди ва я тамамвилелди азад ийидай себебар авачир 18 йис тамам хъанвай вири гадайриз теклифзава. Призывдин комиссияди и ва я маса касдин хдин гъакъиндай къарар къабулзавайла, адан кIвалахда призывникрин диде-бубайривайни иштиракиз жеда.

Аскервилин къуллугъдиз рекъе твазвай командайрик сифте нубатда чпихъ высший ва юкъван махсус образование авай, «С» категориядин водителвилин праваяр гвай, гъакIни военный комиссариатрай ракъурунал-

даллаз республикадин сборный пунктуниз ракъурузава. Ана гъар са призывникдиз къилди вичин делилар алай электронный карта гузва. Ам жегъилар аскервилин къуллугъдал алайлани ва гуьгъуьнайни кардик жезва. Чпихъ высший ва я юкъван махсус образование авай призывникриз контрактдин бинедаллаз аскервилин къуллугъдал фидай ихтияр ава. Призывдин кампания къиле физвай вахтунда Махачкъаладин гарнизондин военный прокуратурада юридический рекъай меслятар гудай пункт тешкилнава. Ам агдахихъ галай адресда ава: **367000, Дагъустан Республика, Махачкъала шегъер, Заманован тIварунихъ галай куьче, 2-нумрадин кIвалер.**

ГЪАСАНИИ ГЪУЪСЕЙН

Н.А.ГЪАЖИЕВ,
зегьметдин ветеран,
журналист

(Эвел 37, 38-39-нумрайра)

Адаз гьакI вичин квахнавай паб-Озолинадин диде и вилайтада авайди ва пачагьдихъ галаз яшамши жезвайдини чизвай. И кар малум хьайи Гъасанан кьил гила сиринай акъатна. Рушни диде сад садаз гзаф ухшамши тир. Мустафадиз адахъ галаз гуьрушмиш жедай гьич фикирни авач. И арада теспачавал кваз везир атана акъатзава. Ада хабар гайивал, Сиривама ксанвай чкадилай гьич юзавач, и хабар адаз дишегьлидин буйругьдал элкьезвай жегьил рушари ганва. Гъасан Мустафани галаз, везирни гуьгьуьналлаз тавханадиз физва. Ина ачух тавунвай месерин винел вичин рикI алай парталарни алаз, чин цавална, юзун тийиз Сиривама кьатканвай. Къвалал гьвай нехширалди безетмишнавай пуд кIвач квай столдал кьизилдин жам алай. Адан кIане са тIимил къацувилин ранг янавай хьтин миже авай. Итимар гъасятда гъавурда акъуна. Гелкьезвай кьве жегьил руш са пипIив игис хъана ван алачиз шехъзавай. Вичин багъа парталарни алаз кьатканвай дишегьлидин гуьрчегвал са тIимилни дегиш хъанвачир. Пуд лагъай юкъуз хажалат чIугвазвай вилайятдин жемат кIватI хъана, вири жуьредин гуьрметдин лишанралди Сиривама пачагьдин сурун къвалал кучудзава.

Хейлин вахтар алатна, гатфар алукузава. Озолина хтана пачагьдин утагьда кIвачел элкьезвай жегьил рушари вичиз къуллугъиз яшамши жезва. Ам садрани Сиривама яшамши хьайи кIвал галай патахъни фенач, я анин къенепад гьихътинди ятIа, ана вуч аватIа килигнач. Гъадан тIалабуналди а тавхана гъана вуч аватIа алай-алай чкайрал туна, даим агална. Я дидедин гьилелай, къьуьнелай са имарат, партални ишлемишнач. Пачагьдихъ галаз физвай вичин умуьрдилайни ам рази тир. Пачалугьда къушунрин кьиле авай Гъасаназ мягькем дахъ хъанай Мустафани ина крарал машгъур я.

Авахъзавай яд хъиз, вахтар физ алатзава. Са пакамахъ адетдин вахтундилай фад Гъасан, кхун хьайинди хъиз хъана, ахварай аватзава-адаз ахварай диде акъуна. Чаб катарай юкъуз кичевал акатнавай дидедин чин рикIел атайла, Гъасанак сабурусзувилин пашманвал акатзава. «Яраб ада вучзаватIа, ам гьикI аватIа, буба гъина аватIа?» - лугъуз ам хиялри яръгариз, аял вахтариз хутахзава. Гел галачиз квахнавай стхани рикIел хтана, гуьгьуьлар шад тушиз ам къарагъзава. Рагъ цавуз хкаж хъана экъу, мишьи, чими югъ башламши жезва. Са герендилай къибледихъ элкьвенвай пачагьдин еке дараматрин гъаятар еке нурач ягъиди хъиз хъана, садрани тахъай жуьреда экъу жезва, цларал, пенжеррал кьизилдин нурач хъиз лепе гуз, ракъинин хъенар къугъвазва. Гъа и жуьреда шегьердин хейлин кIвалер, маса дараматар экверни къунва. Вуч хабар ятIа чин тийиз, тажуб хъана къалабулух акатнавай махлукъ куьчейриз акъатзава, са герендилай ахмиш хъана халкъ шегьердин патав гьвай гуьбуьн къерехдихъ физва.

Аламат гъа ина авай. Къерехдикай са къадар мензилда цин винел елкенар кьизилдин зарар алай парчайрикай туькьуьнавай, вични кьизилдин са еке къаябдиз ухшамши луьткве алай. Шегьердин чукIурнавай нурач гъаданбурут. Халкъ мягьтел хъана, суьгъурда гъатнавайди хъиз, и аламатдиз килигиз къах я. Са тIимил

вахтунлай сиринай кьил акъуднавай Мустафади Гъасаназ хабар гузва: гуьбуьлел алай сиягъачияр суьрсет ва хъадавай яд къачун патал шегьердин мукъув атанва. Ихътин мурад-метлеб аваз иниз луьтквейр арабир къезвайди я, халкъ абур атунихъ галаз вердиш тир, савдагарриз алверни жезвай. Амма ихътин аламатдин луьткве сифте пайда хъанва.

Иифен ахварин таъсир алат тавунвай Гъасана пачагьдин патай мугьманвиле теклифзавай тапшуругъ гваз луьткведин иесидин патав Мустафа ракъурзава. Са хатани я луьткведиз, я адан иесидиз тежедайди замин це лагъана тапшурмишзава. Нисин жезвайла Мустафа хабар гваз хъезва: луьткведин иесиди пачагьдин теклиф къабулнава, ам иниз мугьманвиле атуна гъузетзава.

Югъ рагъдан жезвайла, Гъасана вичин еке тавханадин залда мугьманар къаршиламишзава. Къве матросни галаз атай капитан Гъасанан вилик акъвазна. Залда пачагьдин утагъра жез ихтияр авай мугьманар хейлин ава. Къаршиламишунин шадвилдин таъсирдик квай абурун гуьгъуьлар ачух тир. Ахпа вуч хъанатIа садан кьилни акъатнач. Гъасанни атанвай луьткведин иеси са хейлин геренда «ятIа-туштIа, яраб жедай кар я жал?!»-суал кыляй физ, сад садаз килигиз, алай чкайрал алкIанва. Садлагъана «Гъасан! Гуьсейн!» гъараяр акъатна, стхаяр гарданра гъатзава.

И йифиз стхаяр ксанач. Сад садавай къакъатнавай девирда Гуьсейнин умуьрди регъятди хъанач. Са шумуд йис идалай вилик балкIанрал алай атлуйрин хурук акатай Гуьсейн гъа катзавай гьерекатда балкIандаллай са яру чуру квай къувагIу итимди хивелай къуна вичин вилик пурарал эцигзава. Ам са девлетлу иранвидин хизандиз акъатзава. Ина адан везифаяр гегьенш тир. Чуьлдин кIвалахар, саларбанвал. КIвал еке багъдин юквал алай. Гъар жуьре емишрин тарар авай и багъдихъ гелкъуьнни Гуьсейн наз къисмет жезва. Дугъри я, багъманчивиле ам тек туш, абур са шумуд кас ава. Гуьсейн виридалай гъвечIи яз абурун буйругьдал вач-хъша тир. Ада кIвалин агъайриз емишар тухудай, маса тапшуругъар тамамардай. Адан иесини гъа атлуйрин юкьва авай безетмишнавай фургъунда ацукънавай дишегьли я. Гада гада гзаф вахтара буюрмишдай.

Вахтар физва, Гуьсейнакай буй-бухах авай жегьил гада жезва, кIвачелни къезил я, гъар са карни алакьзава, тапшургъарни са нукъсанни квачиз вахтунда тамамарзава. Сифте гададин кьил са куьняйни акъатзавач. Иеси дишегьлиди адаз аргуханай фикир гузвайди малум жезва. Вичин патав пара эвериз, масадбурувай жедай гъвечIи тапшуругъарни Гуьсейнава ийиз тазва. Бязи вахтара вичин патав мукъва ийиз адан къалин чIулав чIарарилай кап алтадиз, вичин атирдив ацIанвай чими нефес гъадахъ гелягъзава. Гуьсейназ кичIе жезва, дишегьлидин ниятрикай гъеле хабар туштIани, ам адакай гъар жуьре багънайралди кьил къакъудиз алахъзава. Са юкъуз кIвалин иеси са гьиниз ятIани фенвайла, хевлет ахтармишна, ада ихтилатдик кутуна, Гуьсейн вичин тавханадиз тухвана, къене патай ракъни кIеви авурла, бегьем къурхуда гъатна, чинин рангар дегиш хъанвай гада атирдин хуш ни чукIуриз, мукъув игис хъанвай дишегьли са гъуьлив анихъ авуна, рак ачухна, акъатна катзава.

(КъатI ама)

М.НАРИМАНОВ

Хуьруьн яшлугуру Ахцегь райондин 90 йисан юбилей ва муаллимдин Югъ педагогвилеин зегьметдин ветеран Санягъ Мегьамедовдин кIвале мугьманвиле кьейдна. Райондин юбилейдиз талукъ гала-концерт ачухдайла, Ахцегь райондин кьил Осман Абдулкеримова 90 йисуз район феи тарихдин рекъиз къакъан кьимет гана. Суварин и юкъуз райондин образованидин Управлениди образованидин ветеран Санягъ Мегьамедовдин ва аскервилеин къуллугъдин ветеран, отставкада авай полковник Гъажегъа Мегьамедован кIвале Ахцегьрин хуьруьн яшлугурун гуьруьш тешкилна. Хизандин столдихъ хуьруьн яшлугуру тир Шерифали Шерифалиев, Мирзезала Асаев, Гъажегъа Мегьамедов, Санягъ Мегьамедова, Нариман Гъажиев, Мегьамед-Шафи Мейланов кIватI хъанвай. Инал, алатай девир, дяведин залан йисар, адалай гуьгъуьнни девир, район кIвачел акъалтай ва вилик феи девир рикIел хъана.

Райондин общественный умуьрдин вири хилера хъсан патлахъ хъанвай дегишвилер кьейд авун абуроз иллаки хуш тир.

СПОРТ

Къезил атлетикадай Ахцегьрин команда командирин умуми зачетда виридалайни хъсанди я. Алай

РОССЕЛЬХОЗНАДЗОР ДАГЕСТАНА НЕ ПУСТИЛ В СТРАНУ ОКОЛО 640 ТОНН ЗАРАЖЕННЫХ ОВОЩЕЙ И ФРУКТОВ

М.МУРСАЛОВА,
начальник отдела карантинного фитосанитарного контроля на госгранице РФ
Управления Россельхознадзора по РД,
заслуженный работник сельского хозяйства РД

Как уже отмечалось в Управлении Россельхознадзора по Республике Дагестан, на дагестанском участке государственной границы Российской Федерации значительно увеличилось число попыток ввоза на территорию страны зараженной и потенциально опасной растениеводческой продукции. Только в августе текущего года госинспекторами надзорного ведомства предотвращено 37 попыток транспортировки через границу растениеводческой продукции, зараженной различными вредителями. Для сравнения отметим, что в прошлом году за аналогичный период не было выявлено ни одной товарной партии опасных продовольственных товаров. Увеличение обнаружений небезопасных грузов связано, в первую очередь, с ростом общих поставок продукции на российские рынки, в том числе пасленовых культур.

КВЕЗ ЧИДАНИ?

Гзаф хаталу ва инсафсуз гъайванрикай сад лауу акул я. Адал дуьшуьш хъайи гъайвандиз ва я инсандиз къутармиш жедай мумкинвал саки амукьдач. Инсан патал виридалайни гзаф лауу акул хаталу яз гьисабзава. Гъавилай адаз бязи вахтара инсанар недай акул луьгуьза. Кеферпатан МуркIадин океан квачиз, амай вири океанра и гъайван яшамши жезва. Ам лап

ЯШЛУБУРУЗ – КЪАЙГЪУДАРВАЛ!

ВETERANAP TEBPICKHA

Ихътин дегишвилерик райондин школайра образование къачунин шартIар хъсан хъун, «100 ва 150 школа» программада активвилелди иштиракун, «Люминари» Центр яратмишун, Сбербанк

дин отделение ачухун, райондин центр ва хуьрер аваданламишун акатзава. КIватI хъанвайбуру чпин суьгьбетра гъакI яшайишдин ва экономикадин хейлин месэляяр гъялун чарасуз тирвилел фикир

желбна. Амма, санлай къачурла, абуру иллаки эхиримжи йисара район вилик финин еришрилай разивал къалуьна ва райондин кьил Осман Абдулкеримован, депутатрин райсобранидин пред-

седатель Абдул-Керим Палчаеван тIварцихъ чухсагъулдин келимаяр лагъана. Гуьруьш хизандин элкьвей столдихъ саналди рикIел аламукьдай шикил ягъуналди бегьем хъана.

ХЪСАНБУРУН ЖЕРГЕДА

йисан 4-6-октябрдиз чи республикадин меркез Махачкъала шегьердин Е.Исинбаевадин тIварунихъ галай стадиондал къезил атле-

тикадай РД-дин Къилин Кубок патал турнир бегьем хъана. Акъажунра къезил атлетикадай тренер А.Палчаеван руководстводик кваз Ахцегь райондин хкъанвай командадини иштиракна.

Акъажунрин негъижайрай чи спортсменри ихътин агалкъунар къазанишна: Карина Палчаевади – яръгьивилиз хкадарунай 1 ва манйвилер аваз 110 метрдиз зверунай 2-чка; Арина Гудаевади – пуд сеферда цавуз хкадарунай 1-чка; Селимат Велихановади – 800 метрдиз зверунай 3-чка; Камила Къарахановади – манйвилер аваз 2000 метрдиз зверунай 3-чка.

Ахцегь райондин хкъанвай командади умуми зачетда 1-чка къуна.

ЙИРТИЖИ БАЛУГЪ

зурба йиртижи балугъ я. Адет яз, акулайрин бедендин яръгивал 4,6-4,9 метрдилай ибарат я, бязи вахтара гъатта 5 метрдилайни яръгьибур дуьшуьш жезва. Заланвал 680-1100 килограмм къван жедат.

Океанда акулайр 70 йисалай тIимил тушиз яшамши жезва. Туьнин еринда абуру цин гъвечIи гъайванар, балугъар, шкъуьнтар, цин хьалхъас хъипер, къушар ишлемишзава. Лацу акулайр терг

хъунин сергъятдив агакънава — исятда амайбурун къадар 3500-далай тIимил я.

Бязи чешмеъри кьейдзавайвал, лацу акулайрин яшайиш бес къадарда ахтармишнавач. Мукъуь акулайрилай тафаватлу яз, туьн жагъурунин мураддалди “лацу-буру” мукъвал-мукъвал, ций кьил акъудда, къуд патахъ вил вегьедат. Ций кьил акъудайла, абуроз маса гъайванрин ни чIугваз регъят жезват.

СУВАРИКАЙ ФИКИРАР

Алина ШЕРИФАЛИЕВА

Малум тирвал, 5-октябрдиз Ахцегь райондин 90 йис тамам хъана. И кардиз бахшнавай сувар вини дережадин тешкиллудилелди кыле фена. Ингье, чна а мярекатдин бязи иштиракчийрин ва мугьманрин фикирар чирна:

Сергей ВИНОГРАДОВ:

– Зун Волгоград шегьердай я. Ахцегь сифте сеферда атанва, пара итижлу я. Райондин сувар иштиракдай мумкинвал хъунал пара шад я. Пара къешенгдиз гъазурнавай шад ва маналу сувар я. Зун райондин гуьрчегвилел, культурадал, инсанрин мугьманпересвилел гьейран хъана. Суварин кылин лишан «Ахцегьрин ичер» я. Заз Ахцегь районда икван гзаф жуьрейрин ичер авайди чизвачир. Зи мурад иниз мад сеферда хтун я.

Анвар АЛЛАГЪЯРОВ, грекринни римлуйрин жуьреда кьуршахар кьунай дуйньядин чемпион:

– Сувар шаддиз ва итижлу-даказ кыле физва. Сад-садалай гуьрчег майданри ва гьейбатлу гала-концертди зун суьгьурда туна. Заз и суварик теклифна, спортдин агалкьунар мубарак авунай, зи тереф хуьнай кьуьн вири сагърай! Зун гележегдани жуван вири кьуват, алакьунар эцигна кьун шадарун патал чалишмиш жеда.

Жамал МЕГЪАМЕДОВ, Ялахьрин хуьруьн школадин директор:

– И сувар заз гзаф бегенмиш я. Ихьтин мярекатри чаз халкьдин адетар, культура, кьалурдай, хуьдай ва цийи инсанрихь галаз таниш жедай мумкинвал гузва. И жуьредин серенжемар, мярекатар инсанрин ванпересвиллин, мугьманпересвиллин гьиссер артухарзавай хьтин гарсар я. Тешкилагчийриз чухсагьул!

Сайдум ИЛЪЯСОВ, «Сельсовет Луткунский» СП-дин кьул-лугьчи:

– Сувар тухузвай тегьердилай зун гзаф рази я, вучиз лагайтла и мярекатди инсанар сад садаз мукьва ийизва, гьурмет артухарзава, чун маса халкьарин культурайрихь галаз танишарзава. Зани и суварик активнидаказ иштиракзава, адакай менфят хкудзава.

Мезагьир КЪУРБААНОВ, Фиярин хуьруьн школадин директор:

– Чун яргал Фиярин хуьрй атанвай десте я. Кьакьан дагьлук Фиярин хуьр Россиядин кьибле-патан сергьятдин лап мукьув гва. Райондин агалкьунрик чи хуьруьн агьалийрин зегьметдин пайни ква. Фиярин хуьруь райондиз, уьлкведиз лайихлу хейлин инсанар ганва. Абурун арада машгьур чубанар, артистар, ашукьар, спортсменар ва масабур ава.

Ризван ГЪУБЪСЕЙНОВ,
химиядин илимрин доктор, Дагъустандин
госпедуниверситетдин профессор, Ахцегьрин школадин
выпускник, медалист

АХЦЕГЪАР

Къуват авай куь гьилери
Гьейранзава эллер вири.
Эквер авай яру, вили
Йифен Ахцегьар ава чаз.

Вун я алмирин макан,
Ви гьар са квал я авадан,
Иллаки гатуз гуьлуьшан
Жедай Ахцегьар ава чаз.

Куьчейра кьекъезва рушар,
Кье шегьердиз я вун ушар.
Уьлкведиз булдал емишар
Гудай Ахцегьар ава чаз.

Ичин багьлар я ви девлет,
Ви инсанриз кланда зегьмет,

Гьасилзавай гьар са нямет,
Ихьтин Ахцегьар ава чаз.

Гьамам вуч я бес и гуьзел,
Вич хквезва мад зи рикел,
Гостиница вацун винел,
Алай Ахцегьар ава чаз.

Музейдиз килигин кье чун,
Гуьрчег жезва адан акун,
Мягьтел хъана амуькда вун
Акурла район Ахцегьар.

Спортзал, Ленинан майдандал,
Рази я зун ресторандал,
Рикл жедай атай мугьмандал,
Ихьтин Ахцегьар ава чаз.

Багьа я ви рагар, чархар,
Гьар санал рахазва ви кар,
Дагъустанда лайихлу твар
Авай район я Ахцегьар.

Дегиш жезва ви акунар,
Кье вакай ава рахунар,
Гьар са рекьяй агалкьунар
Хьайи Ахцегьар ава чаз.

Чи газетдин алай йисан 41-нумрадин 3-чина чапнавай Гьулангерек Ибрагьимовадин ширидрихь акалнавай адан шикил техникадин гьалатI себеб яз дегиш

хъанва. И кардай чна автордивай багь-ишламишун тIалабуналди, агьадихь мад сеферда адан са шумуд шиир куь фикирдиз теклифзава.

ШАРВИЛИ

Гьилиз кьуват, чи чандизни чимивал
Гьиз, риклериз – регимлувал, кланивал.
Артухариз дуствал, садвал, кьенивал
Чирайди чаз вун я, чирагь Шарвили.

Чандилайни жуван намус вине кьаз,
Халкьдал кьведай душмандин туьд гьиле кьаз,
Хайи чилин, Ватандин тIвар цава тваз,
Чешне хъана вакай, кьуччагь Шарвили.

Гьурмет ийиз гьвечидазни кьуьзуда,
Кьумек ийиз кьечидазни буьркьуда.
Шукур лугьуз сад Аллагьди гайида,
Инсанвиллин баркаван багь, Шарвили.

Чи душманар барбатIна на чилерал,
Туруналди пагьливандин гьилерал,
На ислягьвал шагь авуна хуьрера,
На эцигнай кьузгьунрал тагь, Шарвили.

Чулав цифер алудна чи кьилелай,
«Садвал хуьх!» – ви веси фич чи рикелай.
Ви невяяр физва гьа ви рекьерай,
Лезги халкьдин цава я рагь, Шарвили.

Атанва чун кье вун хьфей тепедал,
Вил вегьезва гуьзел Тпури дередал,
Имарат ваз хкажзава Келледал,
Чи намусдин такабур дагь, Шарвили.

Лезги халкьар аламай кьван чилерал,
Вун датIана аламукьда рикелерал.
Кьекъезва чун ви тIвар алаз мецера,
Вун чахь гала, даим яз сагь, Шарвили.

АЗИЗ ДИДЕ АКУНА ЗАХВАРАЙ

Азиз диде акуна заз ахварай,
Ам сефилдиз ашукьнавай арада.
Зун килигиз амуькна гьакI яргалай,
Агат тежез адан патав, сузадал.

Диде, вун куьз тухванвайIа фикирди,
Белки рикле лугьуз тахьай гаф амай.
Вун акваз чIал куькьвена хьширидин,
Ваз талукь тир гафаривди ацIанвай.

«Чухсагьул, ваз, зун дуйньядиз гьайидай,
Фич рикелай на чIугур кьван зегьметар.
Заз тербия, акьулдин тарс гайидай,
Инсан авур закай авай гьурметар.

Диде, вун захь амач: и кар агьурда,
Ви эхират хуьй женнетдин экверик.
Зун гьатнава якьиндаз лап гьавурда:
Дуйнья пичIи руг я ви пак Iвачерик!»

МАЛУМАТ

Алай йисан 24-сентябрдиз Ахцегьрин хуьруьн Гуьней патан дагда авай Бегем булахдин мукьварив яру рангунин дуьгве квахьнава. Адан гьакьиндай делилар чидай кас аватIа, мобильный телефондай 8-989-451-14-15 нумрадиз зенгна хабар гун тIалабзава. И кар авур касдиз пишкешни гуда.

Цийи дуйнья

(Новый мир)

Учредитель:

Администрация
Ахтынского района
Республики Дагестан
Главный редактор
Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ

Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.

Адрес редакции и издателя:
**368730, РД, Ахтынский район,
с. Ахты, ул.Герейханова, д.33.**

Телефон главного редактора
8(988)-654-59-49

Электронная почта газеты:
newworld1928@mail.ru

ИНДЕКС 63312

Газета «Новый мир» сверстана и отпечатана в ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент, ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия газеты на сайте www.akhty.ru

По вопросам качества печати обращаться в типографию ООО «Типография-М»

Время подписания в печать по графику 14.00.
Подписано в печать 14:00
Газета выходит 52 раза в год.

Тираж 1500 экз. Заказ № _____